

17 Απριλίου 2022

«Μιλάμε για Θείο Πάθος και Θείο Δράμα και όχι για ανθρώπινη τραγωδία»

/ Μουσική / Βυζαντινή Μουσική

Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος - Συγγραφέας

Εις τους Αίνους Στιχηρὰ Ἰδιόμελα

Ἦχος α΄

Ἐρχόμενος ὁ Κύριος πρὸς τὸ ἐκούσιον Πάθος,

τοῖς Ἀποστόλοις ἔλεγεν ἐν τῇ ὁδῷ.

Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα

καὶ παραδοθήσεται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,

καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ.

Ερμηνεία

1. «Ἐρχόμενος ὁ Κύριος πρὸς τὸ ἐκούσιον Πάθος». Ο Κύριος έρχεται αυτοβούλως, πράγμα που δεν σημαίνει ότι δεν έχει την σύμφωνη γνώμη και των άλλων δύο προσώπων της Αγίας Τριάδας. Εξάλλου ο Υιός του Θεού γίνεται υιός του ανθρώπου και αναλαμβάνει την αποστολή της διεκπεραίωσης του Σχεδίου του Θεού για την σωτηρία του ανθρώπου. Στο σχέδιο αυτό προβλέπονταν η Σταύρωση του Χριστού ως ανθρώπου αλλά και η Ανάστασή του ως Θεού. Ως άνθρωπος υπέστη το Πάθος, το οποίο ήταν εκούσιο κι έτσι μιλάμε για Θείο Πάθος και Θείο Δράμα και όχι για ανθρώπινη τραγωδία. Η διαφορά είναι τεράστια. Η τραγωδία φέρνει την καταστροφή, φέρνει τον θάνατο και την απελπισία. Το δράμα δεν έχει αυτά τα γνωρίσματα. Δράμα είναι η διακύμανση των συναισθημάτων του ανθρώπου. Ο άνθρωπος που ζει ένα δράμα γνωρίζει πολλές ψυχικές διακυμάνσεις, μοιάζει με την φουρτουνιασμένη θάλασσα με πολλά κύματα, που μια τον πάνε ψηλά στο ζενίθ και μια τον πάνε χαμηλά στο ναδίρ. Ο Χριστός ως άνθρωπος δοκίμασε αυτές τις διακυμάνσεις, για παράδειγμα το συναίσθημα της οργής κατά των εμπόρων του Ναού του Σολομώντα, της θλίψης με τον θάνατο του φίλου του Λαζάρου αλλά τα πιο δυνατά ήταν στο Όρος των Ελαιών, όπου παρακάλεσε τον Θεό να παρέλθει το πικρό ποτήρι του θανάτου, και φυσικά πάνω στο Σταυρό, όταν οι μαθητές του τον εγκατέλειψαν. Ο Χριστός όμως ως άνθρωπος γνώρισε την μεγαλύτερη χαρά, όταν ως Θεός αναστήθηκε, για να αναστήσει και ολόκληρο το ανθρώπινο γένος.

2. «τοῖς Ἀποστόλοις ἔλεγεν ἐν τῇ ὁδῷ: Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ παραδοθήσεται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

» Ο Χριστός δεν είναι πρώτη φορά που μιλάει στους Αποστόλους στο δρόμο γι' αυτά που επρόκειτο να συμβούν. Και στον δρόμο προς Εμμαούς πλησιάζοντας τον Λουκά και τον Κλεόπα τους εξήγησε χωρίς να τον καταλάβουν τα γεγονότα της σταύρωσης και της ανάστασης του Κυρίου σύμφωνα με τις προφητείες. Το ίδιο τονίζει και τώρα ο υμνογράφος κάνοντας λόγο για το «*καθώς γέγραπται περὶ αὐτοῦ*», όπως σημειώνει. Η πορεία προς τα Ιεροσόλυμα είναι ανηφορική, διότι τα Ιεροσόλυμα ήταν χτισμένα πάνω σε λόφο, αλλά είναι νικηφόρα. Ξεκίνησε ως θριαμβευτική με τα βαΐα των κλάδων κατά την υποδοχή του, συνεχίστηκε ως μαρτυρική με την παράδοσή του για Σταύρωση και κατέληξε και πάλι θριαμβευτική με την Ανάσταση.

Αυτήν την πορεία καλούμαστε να κάνουμε και εμείς.

Δεῦτε οὖν καὶ ἡμεῖς κεκαθαρμέναις διανοίαις

συμπορευθῶμεν αὐτῷ καὶ συσταυρωθῶμεν,

καὶ νεκρωθῶμεν δι' αὐτόν, ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς,

ἵνα καὶ συζήσωμεν αὐτῷ καὶ ἀκούσωμεν βοῶντος αὐτοῦ,

Ερμηνεία

Για να συμπορευτούμε όμως με τον Χριστό πρέπει να κρατάμε και το σώμα μας καθαρό, όπως οι Εβραίοι κατά πρόσταγμα Θεού, για να πάρουν τις Δέκα Εντολές, και την καρδιά μας καθαρή, όπως τονίζει ο Δαβίδ στον 50^ο ψαλμό: «*Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου*», και τον διάνοιά μας, η οποία τροφοδοτείται από τις αισθήσεις, γι' αυτό πρέπει να βρίσκονται σε «*φυλακή*» επαγρύπνηση, όπως γράφει ο Νικόδημος ο Αγιορείτης στο έργο του «*Φυλακή των πέντε αισθήσεων*». Η συμπόρευση απαιτεί και σταύρωση

του παλαιού μας ανθρώπου και νέκρωση των μελών του σώματός μας από τα πάθη. Είναι πολύ σαφής ο απ. Παύλος πάνω στο θέμα αυτό: «*5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς...ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν*» (Καλας. 3. 5,10). Η νέκρωση των ηδονών είναι συνειδητή επιλογή ανάμεσα στην οδύνη έναντι τη ηδονής. Αυτό μας φέρνει κοντά στο Χριστό, για να συζήσουμε μαζί του και να μας δώσει όλο το νόημα αυτού αγώνα.

%sdfghoiuytrfghjhgfdsg%

<https://bit.ly/3jQCS6g>